

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 10 септември 2019 година, врз основа на примена жалба од Никола Димитров, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот Инфомакс, со текстот насловен „Ај да видиме што вика ферманот: Исказот на Орце Камчев во обвинителство ја открива целата вистина за „Рекет“, го прекрши Кодексот на новинарите на Македонија во членот 1.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 29 август 2019 година, министерот за надворешни работи на Република Северна Македонија, Никола Димитров, поднесе жалба за текстот со наслов „Ај да видиме што вика ферманот: Исказот на Орце Камчев во обвинителство ја открива целата вистина за „Рекет“, објавен на 23 август 2019 на Интернет – порталот Инфомакс (www.infomax.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување, пристрасност во информирањето, незастапена втора страна и клеветата.

Подносителот на жалбата, министерот Димитров, смета дека во текстот преку неистинити информации се инсинуира негова наводна вмешаност во случајот „Рекет“ и со тоа се нарушуваат неговиот чест и углед.

„Во самиот текст се наведува „Она што е можеби најинтересно е што во целиот овој период, за случајот биле запознати Радмила Шеќеринска, Никола Димитров, но и шефот Зоран Заев, што е неистина и еклатантен пример за погрешно наведување и инсинуирање на наводна вмешаност и тенденциозно ставање во рамка на одредено политичко делување со претходно споменатиот случај со што се нарушени угледот, честта и достоинството на министерот Димитров“, се вели во поднесената жалба.

Подносителот на жалбата, меѓу другото, потенцира дека потврда оти објавените наводи во текстот се неточни, била и изјавата на надлежниот обвинител дека немало вмешаност на министерот за надворешни работи во случајот, за кој пишува Инфомакс.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со Интернет – порталот Инфомакс и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата.

Главниот и одговорен уредник на медиумот, Александар Митовски, ја отфрли жалбата како неоснована, зашто како што смета, инсинуација, клеветата или навреда не може да се случи, ако медиумот, односно авторот се повикува на официјален документ издаден од државен/судски орган.

„Ние со задоволство ќе му го дадеме истиот документ на Никола Димитров доколку е доволно доблесен истиот самиот тој да и го образложи на јавноста. На овој начин, Димитров би покажал дека не бега од вистината, а истовремено ќе ги отстрани сомнежите за тоа каква е неговата вмешаност во аферата „Рекет“, потенцираат од Инфомакс во одговорот на жалбата, поднесена од министерот Димитров.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 1.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. До колку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 10 септември 2019 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина. Најпрво, заклучија дека не можат и немаат право да ги утврдува фактите наведени во неа. Нивна надлежност е единствено да ги утврдуваат етичките и професионалните стандарди во новинарскиот производ.

Комисијата, најнапред, заклучија дека текстот произлегува од јавниот интерес, дека носителите на јавни функции, во случајов, министерот за надворешни работи, Никола Димитров, е легитимна новинарска цел и не смее да биде изземен од теми за кои јавноста има право да биде информирана. Но, во исто време, Комисијата се согласи дека интернет – порталот Инфомакс, кој ексклузивно пренесува наведен исказ од осомничен, сепак не обезбедил потполна и целосно објективна информација.

Медиумот објавил обемна информација од широк јавен интерес, но не успеал целосно да ги оправда и аргументира тврдењата дека високи владини функционери, вклучително и министерот Димитров се директно вмешани во случајот „Рекет“. Интернет – порталот, за ваквите тврдења се повикува на исказ на осомничен во случајот „Империја“, без воопшто да даде веродостоен доказ за тоа, односно да објави дел од документот или да наведе цитати од исказот, во кои е споменат министерот. Во текстот на Инфомакс е објавена само првата страница од документот, чија веродостојност беше потврдена од Обвинителството, но во чија содржина воопшто не фигурира името на Димитров.

Во ваков случај, преовладува впечатокот дека информацијата е заснована на претпоставки или шпекулации. Ова, уште повеќе, што авторот не го испочитувал основното новинарско правило, да побара став од министерот за неговата наводна инволвираност во аферата. На тој начин, новинарот значително ќе ја намалел одговорноста и ќе го заштител својот и интегритетот на медиумот.

Оттука, членовите на Комисијата најдоа дека во текстот е прекршен членот 1 од Кодексот на новинарите, во кој посебно се издвојуваат следните реченици:

„Замислете, не само што Катица Јанева и Бојан Јовановски заедно со Лиле Стефанова и Весна Димишкова „крнале“ пет милиони евра, смислено ги поплавиле просториите на СЈО за да уништат докази за наведен криминал, а со тоа да ја попречат правдата. Она што можеби е најинтересно е што во целиот овој период, за случајот биле запознати Радмила Шеќеринска, Никола Димитров, но и шефот Зоран Заев.“

Постулат на новинарската професија е да се обезбеди „втора страна“, односно да им се даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова, особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика. Проверката на податоците и точноста на информациите се морални императиви на новинарството. Затоа, новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Слободата на говорот е неприкосновена, а критичкото следење на политичките настани се меѓу главните задачи на новинарите, но тоа секогаш треба да биде во согласност со новинарските начела и не смее да ги надмине границите на слобода на изразување.

Најпосле, согласно Декларацијата за слободата на политичката дебата во медиумите, политичарите, јавните функционери и јавните институции прифатиле да бидат поставени под јавна критика за нивниот домен на работа. Новинарската слобода вклучува и искажување на гледишта до степен на претерување, дури и провокација, сè со цел да поттикне јавна дебата на конкретна тема.

Во овој контекст, Комисијата ги охрабрува новинарите да обработуваат истражувачки стории, но и да се придржуваат до професионалните и етичките принципи.

Во исто време, Комисијата појаснува дека нема надлежност да утврдува евентуално постоење клевета. Нејзина надлежност е единствено да ги утврдува етичките и професионалните стандарди во новинарскиот производ.

* * *

При своето одлучување Комисијата ја зеде предвид и:

***Декларацијата на Комитетот на министри на Советот на Европа за слободата на политичка дебата во медиумите (872 состанок од 12.02.2004 година), во делот што потсетува дека остварувањето на правото на слобода на изразување со себе носи обврски и одговорности, за кои вработените во медиумите мора да водат сметка и дека тоа легитимно може да биде ограничено поради одржување рамнотежа помеѓу ова право и почитување на другите основни права, слободи и интереси заштитени со Конвенцијата (член 8).**

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

Се обврзува Интернет- порталот Инфомакс (www.infomax.mk) во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

